

Kálmán Alajos
az MKE elnöke

Méröldkőhöz érve..

56 év távlatából már bizony nehéz arra emlékezni, hogy hogyan is lettem szerelmes a kémiába? Hogyan lett életem megbabonázva kémcsőtől, lombiktól, avagy üveg dugós vegyszeres üvegtől? Retortáról, pláne tubusosról legfeljebb álmodhattam! De a játékos kísérletek, azaz egy fodrásznőtől kunyerált, vulgár nevén, "hidrogén" és a patikából beszerzett, de el nem gargarizált "permanganát" egymásnak eresztése már megkívánta azt, hogy megoldjam az első egyenletet: $(x\text{H}_2\text{O}_2 + y\text{KMnO}_4 = ?)$, és az egyenlet megoldásán túl a vörös foszfor és a KClO_3 reakciójánál már a testi épségemre is vigyáznom kellett! Peches esetben a "dörrenés" még az ÁVÓ-t is kihozhatta volna, hiszen 1950-et írtunk! Azután jöttek a békésebb kísérletek, pl. szűrőpapírra csepegtetett KI oldat elektrolizálása zseblámpa elemmel. A két, "döglött elemből" kiszedett szénrúd egyikénél valami barnás-lilán "gőzölgött", míg a túloldalón a KI oldathoz adott phenolphtalein csodás szint nyert!

Valahol itt véget is ért sok, magamhoz hasonló diák pajkos érdeklődése a bűdös (fenol nitrálása a padlásfeljáróban) füstös (bengáli tűz) és zajos kémia világában. A továbblépés: könyv, papír és ceruza volt! Kezdetben csak Sztrókey Kálmán: Kémiai kísérletek című műve volt elérhető. Szeretett kémia tanárnőm (Widder Anna) Gróh Gyula három bűvös kötetét kölcsönözve oltotta tudásszomjamat. A tanév végén, megnyerve iskolám (Rákoshegy) első kémia versenyét, a kitűnő bizonyítvány mellé megkaptam Hermann Römp: "A kémia csodavilága" c. könyvét. Szeretnék ma is olyan boldog lenni, mint akkor voltam! A középiskola - a kőbányai I. László gimnázium - két kémia tanára (dr. Kiss Árpád és dr. Lange Nándor) tovább táplálta bennem a megszállottság fáklyáját, hogy négy év után, most ötven éve, az ELTE TTK vegyész szakos hallgatója lehessenek. Az egyetemi évek, majd az egy munkahelyen (MTA KKKI) dolgozva eltöltött, s talán nem is sikertelen kutatói évek után, a három évtizedet megélt

KÖKÉL számaint forgatva néha jó lenne kiszakadni a röntgenkrisztallográfia és a szupramolekuláris kémia barokkos világából, és visszatérni, mint Dante Gabriel Rossetti és a preraffaeliták a gótikus középkorhoz, ahhoz a kémiához, amit a gondos és hozzáértő tanár kezek új és új generációk neveléséhez csatasorba állítottak.

Az ötvenes években ilyen kitűnő pedagógiai munka még nem segítette és nem lelkesítette a hozzám hasonló megszállottakat! A 30 évfolyamot megélt KÖKÉL az (ugyancsak hagyományt teremtő) évenkénti Irinyi versennyel a lapot szerkesztő kémia tanárok, az alapító főszerkesztővel, dr. Várnai György tanár úrral, határon innen és határon túl becsült, értékes "vezérlő kalauzt" adtak gyermekeink/ unokáink kezébe, ezzel harcolva azért, hogy az elmúlt félévszázad alatt a vonzerejükből sokat veszített természettudományok, közöttük a kémia is visszanyerjék megérdemelt helyüket az emberi műveltség/tudás tárházában.

Mindezekért a most leköszönő szerkesztőbizottságnak, együtt és külön-külön is, mind a magam, mind az MKE tagságának a köszönetét szeretném kinyilvánítani! Egyesületünk tiszteleti tagja, Pavláth Attila ACS elnöki (2001) mottóját: "Now it is really time for a change" megszívlevél, szeretném, ha a KÖKÉL új szerkesztőbizottsága nemcsak a személyekben, de tevékenységében is felfrissülve, folytatná a lapszerkesztés munkáját ifjúságunk javára.

A jövő, benne a fenntartható fejlődés igényével attól függ, hogy a tanítóknak sikerül-e a tudósban - a kutatóban és a fejlesztőben - visszaállítani Prométheusz hitelét és presztízsét. Az "olümposziak" rosszallása (sőt gonoszsága) mellett csak a jól felkészített és erkölcsileg szilárd talajon álló Prométheuszok hozhatnak áldást a jövő, az egész és ezen belül a kémikus társadalom számára egyaránt.

Köszönet a múltnak, sok sikert a jövőnek!